

تجزیه و تحلیل استنباطی متغیرهای موثر بر طلاق در پزشکی قانونی استان مازندران

سهیلا انتظاری

فارغ التحصیل کارشناسی ارشد رشته روانشناسی بالینی، دانشگاه علوم تحقیقات، ج ۱ ایران
آدرس پست الکترونیک نویسنده (sentezari481@gmail.com)

فروزان الیاسی

عضو هیات علمی، گروه روان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران.
آدرس پست الکترونیک نویسنده (forouzan.el@gmail.com)

محسن جدیدی

استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری، ساری، ایران.
آدرس پست الکترونیک نویسنده (jadidi.mohsen@gmail.com)

چکیده

طلاق یکی از انواع گسیختگی خانواده است که در سایر پدیده‌های آسیب‌شناختی انعکاس بارز دارد. هدف از این تحقیق تجزیه و تحلیل متغیرهای موثر بر طلاق در پزشکی قانونی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی زنانی است که به پزشکی قانونی شهرستان‌های بهشهر، بابل و چالوس در استان مازندران رجوع کرده‌اند. برای انتخاب آزمودنی‌ها از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای استفاده شده است؛ بدین معنی که از بین شهرستان‌های استان مازندران ابتدا به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده (قرعه‌کشی) در سال ۹۴- ۱۳۹۳ انتخاب شدند و سپس با استفاده از نمونه‌گیری هدف‌مند در دسترس ۱۵۰ نفر از زنان مراجعه کننده به پزشک قانونی انتخاب گردیدند. نتایج نشان داد که با بررسی ارتباط بین متغیرهای مورد مطالعه مشاهده شد که ضریب همبستگی برابر ۰/۲۹۹ بوده و مجذور تصحیح شده آن بیانگر این است که ۶/۴٪ از پراکندگی مشاهده شده در رضایت زناشویی توسط ۴ متغیر هدفمندی در زندگی، تحمل ناکامی، کمال‌گرایی و تنظیم هیجانی توجیه می‌شود. رضایت زناشویی فقط با تحمل ناکامی دارای همبستگی معنی‌دار است. ضریب همبستگی بین مقدار مشاهده شده متغیر وابسته و مقدار پیش‌بینی شده آن از روی مدل رگرسیون است. اگر مقدار آن ۱ باشد، نشان دهنده آن است که از روی متغیرهای مستقل می‌توان کاملاً مقدار متغیر وابسته را پیش‌بینی کرد. مقدار صفر به این معنی است که متغیرهای مستقل رابطه خطی با متغیر وابسته ندارند. مقدار مشاهده شده آن در جدول فوق برابر ۰/۲۹۹ است، نشان دهنده آن است که مدل رگرسیون خطی حاضر می‌تواند برای پیش‌بینی استفاده شود.

واژگان کلیدی: تحمل ناکامی، تنظیم هیجانی، کمال‌گرایی، خانواده، طلاق

مقدمه

خانواده به عنوان یک گروه اجتماعی در برگزیده عمیق ترین و اساسی ترین خدمات انسانی است و علاوه بر آن منبع اولیه نیازهای اساسی فرد محسوب می شود. موقعیت های متعدد را برای یادگیری و شکل گیری نگرش ها و تشکیل باورهای اساسی یک فرد فراهم می آورد که برای زندگی اجتماعی و بهره وری از میراث فرهنگی و انتقال آن حایز اهمیت است (پروچاسکا و نورکراس، 2002). از جمله وجوه منفی پدید آمده از درون خانواده بروز آسیب اجتماعی تحت عنوان طلاق است که آثار مخرب آن در ابعاد اجتماعی فوق العاده زیاد بوده و موجب ایجاد ناهنجاری های اجتماعی بسیاری می شود. نابسامانی سازمان خانوادگی یا گسیختگی آن را می توان به عنوان شکستن واحد خانوادگی یا گسیختگی ساخت نقش های اجتماعی به علت قصور یا ناتوانی یک یا چند عضو خانواده در اجرای نقش های خود تعریف کرد (گود، 1973)، بنابراین، طلاق یکی از انواع گسیختگی خانواده است که می تواند در چهارچوب جامعه شناسی خانواده مورد بررسی قرار گیرد؛ اما در عین حال از جمله مباحث اجتماعی است که در سایر پدیده های آسیب شناختی انعکاسی بارز دارد (تیماجچی، 1377). نتایج پژوهش صالحی و همکاران (1391) نشان داد که دو روش آموزش تنظیم هیجان به یک شکل منجر به کاهش با ثبات علائم حساسیت بین فردی دانشجویان شدند. این امر احتمالاً به دلیل تأکید روش های تنظیم هیجان روی آگاهی، کنترل و اصلاح هیجانات منفی حاصل از روابط بین فردی، تمرکز بر تمرینات عملی و کارگاهی و تشکیل جلسات به شکل گروهی و در نتیجه وجود تبادلات مؤثر بین فردی بوده است. براوو و لپکین (2010) در مدلی که جهت تبیین خیانت های زناشویی ارائه می دهند، یکی از مهمترین عوامل مؤثر در رخداد این پدیده را نیازهای برآورده نشده و نقایص موجود در پاسخ دهی همدلانه و خستگی عنوان می کنند که همگی عواملی هستند که اثرگذاری مستقیم بر کاهش رضایت زناشویی دارند. میانگین هدف در زندگی در ایثارگران بیشتر از میانگین در مردم عادی است، این نشان می دهد که مردم عادی در مورد هدف در زندگی تردید بیشتری را نسبت به ایثارگران تجربه می کنند. قدیری در پژوهش خود نشان داد که میانگین نمره هدف در زندگی در افراد حوزوی بیشتر از افراد عادی بوده است (قدیری و جان بزرگی، 2010). در پژوهش شای (2010) همبستگی منفی معنی داری میان رضایت از روابط و خیانت عاطفی و جسمی به دست آمد. وی رضایت پایین از روابط را به عنوان بهترین پیش بین برای خیانت زناشویی معرفی کرد. همچنین ثابت کرد که بی ثباتی در رابطه مهمترین پیش بین در خیانت زناشویی است و همبستگی منفی با رضایت زناشویی دارد و یک رابطه دو سویه منفی میان روابط بد و خیانت زناشویی وجود دارد. روابط بد موجب افزایش احتمال خیانت زناشویی می شود و خیانت زناشویی موجب تخریب ازدواج و رابطه زناشویی می شود. بنابراین، هدف از این پژوهش تجزیه و تحلیل استنباطی متغیرهای مؤثر بر طلاق در پزشکی قانونی استان مازندران بود.

روش تحقیق

جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی زنانی است که به پزشکی قانونی شهرستان های استان مازندران رجوع کرده اند. برای انتخاب آزمودنی ها از روش نمونه گیری چند مرحله ای استفاده شده است؛ بدین معنی که از بین شهرستان های استان مازندران ابتدا به روش نمونه گیری تصادفی ساده (قرعه کشی) شهرستان های ساری، بابل و چالوس در سال 94-1393 انتخاب شدند و سپس با استفاده از نمونه گیری هدف مند در دسترس 150 نفر از زنان مراجعه کننده به پزشک قانونی انتخاب گردیدند. از پرسشنامه رضایت زناشویی اولسون، فورنیر و درانکمن (1989 نقل از ثنایی، 1379) استفاده شد. این ازمون دارای 150 سوال است که شامل 12 خرده مقیاس است. اما در این پژوهش از پرسشنامه سلیمانی (1373) که دارای 47 سوال بود استفاده شد.

آزمون رضایت زناشویی اینریچ توسط رامون، فورنیر، دراکن (1989) ساخته شد. این پرسش نامه برای ارزیابی زمینه های بالقوه مشکل زا یا شناسایی زمینه قوت و پربارسازی رابطه زناشویی به کار می رود. اوسون از این پرسش نامه برای بررسی رضایت زناشویی استفاده نموده است و معتقد است که این مقیاس با تغییراتی که در طول دوره حیات آدمی رخ می دهد مربوط می شود و همچنین در این خصوص به تغییراتی که در خانواده به وجود می آید حساس است.

پرسش نامه رضایت مندی زناشویی با توجه به زیاد بودن سوالات پرسش نامه 150 سوال که موجب خستگی بیش از حد آزمودنی ها می شد تصمیم گرفته شد. فرم کوتاهی از آن تهیه شود برای این منظور ابتدا همبستگی هر یک از سوالات با کل پرسش نامه از طریق ضریب همبستگی محاسبه گردید. سپس 4 سوال که از همبستگی نسبتاً بالایی برخوردار بود انتخاب شدند. این انتخاب به طوری مساوی از مقیاس های مختلف پرسش نامه صورت گرفت و بدین ترتیب در مجموع 47 سوال انتخاب شد که مجدداً ضریب اعتبار فرم 47 سوالی روی یک گروه 11 نفری با استفاده از ضریب آلفا محاسبه گردید که ضریب اعتبار 95 درصد به دست آمده است. این پرسش نامه یک نگرش سنج از نوع لیکرت است در نظر گرفته شده است که به هر گزینه از یک تا 5 امتیاز داده می شود. مشکلات بالقوه زوجها را مشخص می نماید و به دنبال تقویت رابطه زناشویی است 12 مقیاس است به جز مقیاس اول که از 5 سوال تشکیل شده بقیه مقیاس ها شامل 10 سوال است پاسخ به سوالات 5 گزینه ای (کاملاً موافقم، موافقم، نه مخالفم، مخالفم، کاملاً مخالفم) است.

السون و رنیز در اکمن (1989) ضریب اعتبار این پرسش نامه را با ضریب آلفا 92 درصد گزارش کرده اند. ضریب همبستگی این پرسش نامه با مقیاس رضایت خانوادگی از 41 تا 60 درصد با مقیاس های رضایت زندگی از 32 تا 41 درصد که نشانه روایی سازه آن است کلیه خرده مقیاس ها پرسش نامه به اینریچ زوج های راضی و ناراضی را متمایز می کند.

پرسش نامه تنظیم هیجانی اعتباریابی در ایران تعیین کننده میزان هوش هیجانی افراد جامعه با در نظر گرفتن ملاک های اصلی هیجانی می باشد. یکی از این ها تست هیجانی باد - ان می باشد که شامل 90 تست پنج گزینه است این تست بر مبنای مقیاس پنج درجه ای لیکرتی (کاملاً موافقم، تا حدی موافقم، مخالفم، تا حدی مخالفم) تنظیم شده است. مقیاس های این تست از خودآگاهی هیجانی، خود ابرازی احساسات، عزت نفس، خود شکوفایی، استقلال، همدمی، مسئولیت پذیری اجتماعی، روابط بین فردی، واقع گرایی، انعطاف پذیری، حل مسأله، تحمل فشار روانی، کنترل نقاشی (توانایی کنترل هیجان) خوش بینی و شادمانی می باشد.

آزمون هدف در زندگی (PLL) اعتباریابی در ایران راضمیر کرونباخ با همکاری لئونارد ماهولیکا در سال 1969 ابداع کرده است. این آزمون 20 گزینه ای برای سنجش هدف و معنای زندگی و عملیاتی کردن نظرات ویکتور فرانکل درباره معناداری زندگی ساخته است. برای پاسخگویی به پرسش نامه لازم است هر سوال به دقت خوانده شود و بین یک تا هفت یک گزینه انتخاب شود.

هیل و همکاران (2004) اقدام به ساختن ابزاری نمودند که به صورت خودگزارشی و از نوع پرسش نامه های عینی است و بر اساس دیدگاه شناختی- رفتاری تهیه شده است. نسخه فارسی سیاهه کمال گرایی با 58 عبارت و 6 زیرمقیاس که توسط هومن و سمائی در سال 1389 در نمونه ایرانی اعتباریابی، رواسازی و هنجاریابی شد و دارای 6 زیرمقیاس: حساسیت بین فردی، تلاش برای عالی بودن، نظم و سازماندهی، ادراک فشار از سوی والدین، هدفمندی و استانداردهای بالا برای دیگران است.

در این تحقیق ابتدا به کمک روش های آماری توصیفی، شاخص فراوانی و درصد فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد و سایر اطلاعات توصیفی در مورد آزمودنی ها محاسبه شده، سپس اطلاعات حاصل در قالب فرضیه ها، مورد تجزیه و تحلیل استنباطی

قرار گرفت. برای آزمودن فرضیه‌ها، از روش T دو میانگین مستقل با استفاده از نرم افزار SPSS استفاده شده است. و سطح اطمینان را برای ضریب همبستگی دو متغیر مورد مطالعه پنج درصد تعیین شده است.

یافته ها

تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها

فرضیه اول: از روی نمره خرده مقیاس‌های تنظیم هیجانی می‌توان رضایت زناشویی را پیش‌بینی کرد.

جدول 1- آماره‌های ضریب رگرسیون

مجدور R	مجدور R	مجدور R تعدیل شده
0/111	0/012	-0/029

در جدول فوق ضریب همبستگی برابر 0/111 بوده و مجدور تصحیح شده آن بیانگر این است که 2/9٪ از پراکندگی مشاهده شده در رضایت زناشویی توسط 6 خرده مقیاس تنظیم هیجانی توجیه می‌شود. R ضریب همبستگی بین مقدار مشاهده شده متغیر وابسته و مقدار پیش‌بینی شده آن از روی مدل رگرسیون است. اگر مقدار آن 1 باشد، نشان دهنده آن است که از روی متغیرهای مستقل می‌توان کاملاً مقدار متغیر وابسته را پیش‌بینی کرد. مقدار صفر به این معنی است که متغیرهای مستقل رابطه خطی با متغیر وابسته ندارند. مقدار مشاهده شده آن در جدول فوق برابر 0/111 است، نشان دهنده آن است که مدل رگرسیون خطی حاضر نمی‌تواند برای پیش‌بینی استفاده شود. متغیرها 2/9٪ در پیش‌بینی موثر هستند مابقی این تغییرات (97/1٪) تحت تأثیر متغیرهای خارج از مدل می‌باشند.

جدول 2- آماره F ضریب رگرسیون

مدل	مجموع مجدورات	درجه آزادی	میانگین مجدورات	F	سطح معناداری
رگرسیون	498/126	6	83/126	0/298	0/937
1 باقیمانده	39574/087	142	278/691		
جمع	40072/213	148			

در جدول فوق مقدار F نشان دهنده آن است که آیا مدل رگرسیون تحقیق مدل مناسبی است یا خیر. به عبارتی آیا، متغیرهای مستقل قادرند به خوبی تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند یا خیر. تشخیص این موضوع با معنی‌داری مقدار F در سطح خطای کوچک‌تر یا بزرگ‌تر از 0/05 درصد امکان‌پذیر است در این مورد مقدار F به دست آمده (0/298) در سطح خطای کوچک‌تر از 0/05 درصد معنی‌دار نیست، نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل از قدرت تبیین برخوردار نیستند و نمی‌توانند میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهند.

جدول 3- آماره‌های رگرسیون خرده مقیاس‌های تنظیم هیجانی و رضایت زناشویی

عوامل پیش بین	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد شده		سطح معناداری
	B	خطای انحراف	β	t	
ضریب ثابت	141/055	11/074		12/738	0/000
عدم پذیرش	-0/394	0/39	-0/125	-1/011	0/314
اهداف	0/268	0/587	0/057	0/457	0/648
تکانه	0/267	0/554	0/068	0/481	0/631
آگاهی	-0/01	0/377	-0/002	-0/026	0/979
راهبرد	-0/125	0/413	-0/047	-0/303	0/762
شفافیت	0/283	0/574	0/043	0/493	0/623

از روی مقادیر جدول فوق ملاحظه می شود که مؤثرترین عامل پیش‌بینی ضریب ثابت است با $B=141/055$ و همه خرده مقیاس‌های عدم پذیرش، اهداف، تکانه، آگاهی، راهبرد و شفافیت هر کدام به ترتیب با ضرایب $-0/394$ و $0/268$ و $0/267$ و $-0/01$ و $-0/125$ و $0/283$ عوامل پیش بین ناچیزی هستند، که در ستون t عدد t ($-1/011$) و $0/457$ و $0/481$ و $0/026$ و $-0/303$ و $0/493$) سطح معناداری آن‌ها ($0/314$ و $0/648$ و $0/631$ و $0/979$ و $0/762$ و $0/623$) را ملاحظه می کنید که همگی بزرگ‌تر از $0/05$ هستند.

فرضیه دوم: از روی نمره خرده مقیاس‌های آزمون کمال‌گرایی می‌توان رضایت زناشویی را پیش‌بینی کرد.

جدول 4- آماره‌های ضریب رگرسیون

مجذور R	مجذور R	R تعدیل شده
0/193	0/037	-0/003

در جدول فوق ضریب همبستگی برابر $0/193$ بوده و مجذور تصحیح شده آن بیانگر این است که $0/3\%$ از پراکندگی مشاهده شده در رضایت زناشویی توسط 6 خرده مقیاس کمال‌گرایی توجیه می شود R ضریب همبستگی بین مقدار مشاهده شده متغیر وابسته و مقدار پیش‌بینی شده آن از روی مدل رگرسیون است. اگر مقدار آن 1 باشد، نشان دهنده آن است که از روی متغیرهای مستقل می‌توان کاملاً مقدار متغیر وابسته را پیش‌بینی کرد. مقدار صفر به این معنی است که متغیرهای مستقل رابطه خطی با متغیر وابسته ندارند. مقدار مشاهده شده آن در جدول فوق برابر $0/193$ است، نشان دهنده آن است که مدل رگرسیون خطی حاضر نمی‌تواند برای پیش‌بینی استفاده شود. متغیرها فقط $0/3\%$ در پیش‌بینی موثر هستند مابقی این تغییرات ($99/7\%$) تحت تأثیر متغیرهای خارج از مدل می باشند.

جدول 5- آماره F ضریب رگرسیون

سطح معناداری	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	مدل
0/482	0/92	249/977	6	1499/862	رگرسیون
		271/636	142	38572/351	باقیمانده
			148	40072/213	جمع

در جدول فوق مقدار F نشان دهنده آن است که آیا مدل رگرسیون تحقیق مدل مناسبی است یا خیر. به عبارتی آیا، متغیرهای مستقل قادرند به خوبی تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند یا خیر. تشخیص این موضوع با معنی داری مقدار F در سطح خطای کوچکتر یا بزرگتر از 0/05 درصد امکان پذیر است. در این مورد مقدار F به دست آمده (0/92) در سطح خطای کوچکتر از 0/05 درصد معنی دار نیست، نشان می دهد که متغیرهای مستقل از قدرت تبیین برخوردار نیستند و نمی توانند میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهند.

جدول 6- آماره های رگرسیون خرده مقیاس های کمال گرایی و رضایت زناشویی

سطح معناداری	t	ضرایب غیر استاندارد		عوامل پیش بین
		ضرایب استاندارد شده	B	
		β	خطای انحراف	
0/000	8/409		13/841	ضریب ثابت
0/832	0/213	0/029	0/275	حساسیت بین فردی
0/302	1/035	0/122	0/699	تلاش برای عالی بودن
0/467	0/729	0/065	0/646	تنظیم و سازمان دهی
0/408	-0/831	-0/094	0/479	ادراک فشار از سوی والدین
0/835	0/209	0/023	0/622	هدفمندی
0/78	0/28	0/034	0/496	استانداردهای بالا برای دیگران

از روی مقادیر جدول فوق ملاحظه می شود که مؤثرترین عامل پیش بینی ضریب ثابت است با همه خرده مقیاس های حساسیت بین فردی، تلاش برای عالی بودن، تنظیم و سازمان دهی، ادراک فشار از سوی والدین، هدفمندی و استانداردهای بالا برای دیگران هرکدام به ترتیب با ضرایب 0/055 و 0/724 و 0/47 و 0/398- و 0/13 و 0/139 عوامل پیش بین ناچیزی هستند، که در ستون t در مقابل این مؤلفه ها عدد t (0/213 و 0/122 و 0/065 و 0/729 و 0/831- و 0/209 و 0/28) و سطح معناداری آنها (0/832 و 0/302 و 0/467 و 0/408 و 0/835 و 0/78) را ملاحظه می کنید که همگی بزرگتر از 0/05 هستند.

فرضیه سوم: از روی متغیرهای تنظیم هیجانی، تحمل ناکامی، هدفمندی در زندگی و کمال گرایی می توان رضایت زناشویی را پیش بینی کرد.

جدول 7- آماره های ضریب رگرسیون

R	مجذور R	مجذور R تعدیل شده
0/299	0/089	/064

در جدول فوق ضریب همبستگی برابر 0/299 بوده و مجذور تصحیح شده آن بیانگر این است که 6/4٪ از پراکندگی مشاهده شده در رضایت زناشویی توسط 4 متغیر هدفمندی در زندگی، تحمل ناکامی، کمال گرایی و تنظیم هیجانی توجیه می شود. ضریب همبستگی بین مقدار مشاهده شده متغیر وابسته و مقدار پیش بینی شده آن از روی مدل رگرسیون است. اگر مقدار آن 1 باشد، نشان دهنده آن است که از روی متغیرهای مستقل می توان کاملاً مقدار متغیر وابسته را پیش بینی کرد. مقدار صفر به این معنی است که متغیرهای مستقل رابطه خطی با متغیر وابسته ندارند. مقدار مشاهده شده آن در جدول فوق برابر 0/299 است، نشان دهنده آن است که مدل رگرسیون خطی حاضر می تواند برای پیش بینی استفاده شود. متغیرها 6/4٪ در پیش بینی موثر هستند مابقی این تغییرات (95/6٪) تحت تأثیر متغیرهای خارج از مدل می باشند. در جدول فوق مقدار F نشان دهنده آن است که آیا مدل رگرسیون تحقیق مدل مناسبی است یا خیر. به عبارتی آیا، متغیرهای مستقل قادرند به خوبی تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند یا خیر. تشخیص این موضوع با معنی داری مقدار F در سطح خطای کوچک تر یا بزرگ تر از 0/05 درصد امکان پذیر است. در این مورد مقدار F به دست آمده (3/5) در سطح خطای کوچک تر از 0/05 درصد معنی دار است، نشان می دهد که متغیرهای مستقل از قدرت تبیین برخوردارند و می توانند میزان تغییرات و واریانس متغیر وابسته را توضیح دهند.

جدول 8- آماره F ضریب رگرسیون

سطح معناداری	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	مدل
0/009	3/5	888/845	4	3555/845	1 رگرسیون
		253/948	143	36314/559	باقیمانده
			147	39869/939	جمع

جدول 9- آماره های رگرسیون تنظیم هیجانی و تحمل ناکامی و هدفمندی در زندگی و کمال گرایی با رضایت زناشویی

عوامل پیش بین	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد شده	
	B	خطای انحراف	β	t
ضریب ثابت	103/967	15/374		6/763
هدفمندی در زندگی	0/173	0/098	0/153	1/767
تحمل ناکامی	0/215	0/082	0/244	2/612
کمال گرایی	0/046	0/086	0/054	0/54
تنظیم هیجانی	-0/05	0/085	-0/57	-0/592

از روی مقادیر جدول فوق ملاحظه می شود که مؤثرترین عامل پیش‌بینی ضریب ثابت است با $B=103/967$ و متغیرهای هدفمندی در زندگی، تحمل ناکامی هرکدام به ترتیب با ضرایب $0/173$ و $0/215$ عوامل پیش بین مؤثری هستند، که در ستون t عدد $t(1/767$ و $2/612)$ و سطح معناداری آن‌ها ($0/039$ و $0/01$) را ملاحظه می کنید که کوچک‌تر از $0/05$ هستند. متغیرهای کمال‌گرایی و تنظیم هیجانی هرکدام به ترتیب با ضرایب $0/046$ و $0/05$ عوامل پیش بین ناچیزی هستند، که در ستون t عدد $t(0/54$ و $-0/592)$ و سطح معناداری آن‌ها ($0/59$ و $0/555$) را ملاحظه می کنید که بزرگ‌تر از $0/05$ هستند.

مدل برآورد شده به شکل زیر است:

$$\text{تحمل ناکامی} + 0/215 + \text{هدفمندی در زندگی} + 0/173 = 103/967 + \text{رضایت زناشویی}$$

تذکر: عدد t از تقسیم ضریب B بر خطای انحراف معیار به دست می آید. با استفاده از آماره t این فرضیه صفر را آزمون می کنید که مقدار ضریب رگرسیون پارشیال جامعه برای متغیری برابر صفر است. از روی جدول فوق می‌توانیم این فرضیه صفر را رد کنیم که ضریب مربوط به هدفمندی در زندگی و تحمل ناکامی برابر با صفر است. این فرضیه صفر را که ضرایب مربوط مؤلفه‌های کمال‌گرایی و تنظیم هیجانی صفر است را نمی‌توانیم رد کنیم. (اگر فواصل اطمینان ۹۵٪ را برای این دو مؤلفه را محاسبه کنیم می‌بینیم که مقدار صفر را در بر می‌گیرد. این یافته به این معنی نیست که این دو متغیر، به تنهایی یا همراه سایر متغیرها پیش‌بینی کننده خوبی برای میزان رضایت زناشویی نیستند. تنها به این معناست که این متغیرها به طور معناداری در مدل نقش ندارند.

فرضیه چهارم: بین هدفمندی در زندگی، تحمل ناکامی، تنظیم هیجانی و کمال‌گرایی با رضایت زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد

جدول ۱۰- ماتریس همبستگی متغیرهای موثر بر طلاق

متغیرها	رضایت زناشویی	هدفمندی در زندگی	تحمل ناکامی	کمال‌گرایی	تنظیم هیجانی
رضایت زناشویی	1				
هدفمندی در زندگی	0/146	1			
تحمل ناکامی	*0/235	-0/085	1		
کمال‌گرایی	0/125	0/004	0/307	1	
تنظیم هیجانی	0/025	-0/387	0/052	*0/44	1
	0/762	0/000	0/000	0/000	0/000

بحث و نتیجه‌گیری

فرضیه اول: از روی نمره خرده مقیاس‌های تنظیم هیجانی می‌توان رضایت زناشویی را پیش‌بینی کرد. ضریب همبستگی بین این متغیرها با توجه به فرضیه ۱ برابر $0/111$ بوده و مجذور تصحیح شده آن بیانگر این است که $2/9\%$ از پراکندگی مشاهده شده در رضایت زناشویی توسط ۶ خرده مقیاس تنظیم هیجانی توجیه می‌شود. R ضریب همبستگی بین مقدار مشاهده شده

متغیر وابسته و مقدار پیش‌بینی شده آن از روی مدل رگرسیون است. اگر مقدار آن 1 باشد، نشان دهنده آن است که از روی متغیر های مستقل می‌توان کاملاً مقدار متغیر وابسته را پیش‌بینی کرد. مقدار صفر به این معنی است که متغیر های مستقل رابطه خطی با متغیر وابسته ندارند. مقدار مشاهده شده آن در جدول فوق برابر 0/111 است، نشان دهنده آن است که مدل رگرسیون خطی حاضر نمی‌تواند برای پیش‌بینی استفاده شود. رشد شناختی یعنی تغییراتی را که در نحوه تفکر افراد رخ می‌دهد و شامل بررسی فرآیندهای کاری و ویژگی‌های آن در هنگام تلاش فرد برای درک اطلاعات حل مسایل و پرداختن به افکاری است که برای بقا و ادامه حیات ضرورت دارد. قدرت درک برخی از افراد از بقیه بیشتر است. به طوری که در نحوه اداره زندگی و انتخاب روش حل مشکلات و انتخاب منطقی از میان طرق ارائه شده خردمندانه‌تر عمل می‌کند. چارلز اسپر نظریه دو عاملی هوش را بنا نهاد او عنوان کرد که یک روش عمومی وجود دارد که به آن G اطلاق کرد و شماری از تفاوت‌های اختصاصی که در انجام آزمایش‌های مختلف نظیر روابط ریاضی یا فضایی مفیدند و او آنها را عوامل S نامید. گاردنر (1983) هوش را دارای هفت وجه می‌داند: زبانی، منطقی، ریاضی، فضایی، موسیقایی، بدنی - حرکتی و بین فردی گاردنر ارزیابی انسان‌ها بر مبنای وجهی واحد به نام هوش معترض بود و ترجیح می‌داد که افراد دارای نقاط قوت متفاوت بدانند. به‌طور کلی بین سلامت روان و توانایی شناختی رابطه‌ای مثبت وجود دارد افرادی که از سلامت هیجانی برخوردارند در قیاس با افرادی که بیماری هیجانی دارند با افزایش سن، افت شناختی کمتری نشان می‌دهند.

فرضیه دوم: از روی نمره خرده مقیاس‌های آزمون کمال‌گرایی می‌توان رضایت زناشویی را پیش‌بینی کرد.

نتایج مربوط به ارتباط بین این دو متغیر نشان می‌دهد که ضریب همبستگی برابر 0/193 بوده و مجذور تصحیح شده آن بیانگر این است که 0/3٪ از پراکندگی مشاهده شده در رضایت زناشویی توسط 6 خرده مقیاس کمال‌گرایی توجیه می‌شود. R ضریب همبستگی بین مقدار مشاهده شده متغیر وابسته و مقدار پیش‌بینی شده آن از روی مدل رگرسیون است. اگر مقدار آن 1 باشد، نشان دهنده آن است که از روی متغیر های مستقل می‌توان کاملاً مقدار متغیر وابسته را پیش‌بینی کرد. مقدار صفر به این معنی است که متغیر های مستقل رابطه خطی با متغیر وابسته ندارند. مقدار مشاهده شده آن در جدول فوق برابر 0/193 است، نشان دهنده آن است که مدل رگرسیون خطی حاضر نمی‌تواند برای پیش‌بینی استفاده شود. کمال‌گرایی در اصل به‌عنوان تمایل پایدار فرد به وضع معیارهای کامل و دستیافتنی و تلاش برای تحقق آن‌هاست (برنس، 1989)، که با وجود ارزشیابی‌های انتقادی از عملکرد شخصی همراه می‌باشد. اغلب مردم کمال‌گرایی را با موفقیت‌طلبی یا وظیفه‌شناسی اشتباه می‌گیرند. کمال‌گرایی با این نگرش تفاوت دارد کمال‌گرایی یک الگوی ناپه‌نجا از رفتارهاست که می‌تواند منجر به اختلالات زیادی شود. موفقیت‌طلبی و وظیفه‌شناسی در برگیرنده انتظارات ملموس و مناسب است و حسن رضایت و شادکامی را موجب می‌شود.

در حالی که کمال‌گرایی مستلزم سطوح نامناسبی از انتظارات و اهداف ملموس (مثل کمال) و فقدان دائمی خشنودی، صرف‌نظر از عملکرد است. افراد کمال‌گرا خود را ملزم به بی نقص بودن می‌کنند. این انتظار ثابت و مداوم یک منبع استرس محسوب می‌شود و به شیوه‌های ناسازگارانه مقابله تاثیر می‌گذارد. کمال‌گرایی خود محور، کمال‌گرایی دیگر محور و کمال‌گرایی توصیف شده از سوی اجتماع انواع کمال‌گرایی را شامل می‌شود. کمال‌گرای خود محور عبارت است از نیاز شخص به کامل بودن. این آن چیزی است که معمولاً به هنگام استفاده از اصطلاح کمال‌گرایی متصور می‌شود. در کمال‌گرایی دیگر محور الزام به این است که دیگران (برای مثال همسر، فرزندان، زیردستان و سایر مردم) باید کامل باشند. نهایتاً کمال‌گرایی توجیه شده از سوی اجتماع ادراکی است مبنی بر این که دیگران (والدین، رئیس و سایر افراد) توقع دارند که شخص کامل باشد. به غیر از این سه نوع کمال‌گرایی که نیاز به کامل بودن توجه دارند نوع دیگری از کمال‌گرایی وجود دارد که باید از نگاه دیگران کامل بنظر آید و هر کدام از انواع کمال‌گرایی با انواع متفاوتی از مشکلات ارتباط دارد (هویت، 2009).

فرضیه سوم: از روی متغیرهای تنظیم هیجانی، تحمل ناکامی، هدفمندی در زندگی و کمال‌گرایی می‌توان رضایت زناشویی را پیش‌بینی کرد

با بررسی ارتباط بین متغیرهای مورد مطالعه مشاهده شد که ضریب همبستگی برابر 0/299 بوده و مجذور تصحیح شده آن بیانگر این است که 6/4٪ از پراکندگی مشاهده شده در رضایت زناشویی توسط 4 متغیر هدفمندی در زندگی، تحمل ناکامی، کمال‌گرایی و تنظیم هیجانی توجیه می‌شود. R ضریب همبستگی بین مقدار مشاهده شده متغیر وابسته و مقدار پیش‌بینی شده آن از روی مدل رگرسیون است. اگر مقدار آن 1 باشد، نشان دهنده آن است که از روی متغیر های مستقل می‌توان کاملاً مقدار متغیر وابسته را پیش‌بینی کرد. مقدار

صفر به این معنی است که متغیر های مستقل رابطه خطی با متغیر وابسته ندارند. مقدار مشاهده شده آن در جدول فوق برابر 0/299 است، نشان دهنده آن است که مدل رگرسیون خطی حاضر می‌تواند برای پیش‌بینی استفاده شود.

فرضیه چهارم: بین هدفمندی در زندگی، تحمل ناکامی، تنظیم هیجانی و کمال‌گرایی با رضایت زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

همان‌طور که جدول ماتریس همبستگی مربوط به متغیرها را نشان می‌دهد، رضایت زناشویی فقط با تحمل ناکامی دارای همبستگی معنی‌دار است، چون رضایت زناشویی فقط با متغیر تحمل ناکامی دارای همبستگی با سطح معنی‌داری (0/004) کوچک‌تر از 0/05 است. رضایت زناشویی با سایر متغیرها دارای همبستگی با سطح معنی‌داری بزرگ‌تر از 0/05 است.

ازدواج در جامعه متغیر امروزی یک پدیده است انسان‌ها به دلایل مختلفی ازدواج می‌کنند در کنار تمایلات جنسی که از مسایل اولیه هستند. عشق، امنیت اقتصادی، محافظت امنیتی عاطفی، احساس آرامش و فراز و نشیب‌هایی نیز بعضی از عواملی هستند که باعث گرایش به ازدواج می‌شوند (جانیتوس، 2004). هایسون و آیزارد (1985) به این نکته توافق دارند که پاسخ‌های هیجانی کم و بیش آموخته می‌شود به عبارت دیگر بازبودن راه‌های ارتباط اجتماعی سبب تقویت بیان بیرونی احساسات درونی می‌شود. آیزارد تأکید می‌کند که در بیان هیجانی مولفه‌های زیست‌شناختی نیز دخالت دارد. چون بیان هیجانی کاملاً ثابت و پایدار می‌نماید (تراتر، 1987). زیست‌شناسی خطوط و مرزهای کلی رشد هیجانی را تعیین می‌کند عوامل موثر محیطی آنها را تحریک می‌کند عوامل موثر محیطی آنها را تحریک می‌کنند و تغییر می‌دهند اجتماعی کردن بخشی از وظایف والد یا معلم است. اجتماعی کردن یعنی تأثیرگذاری بر احساسات و رفتار کودکان به گونه‌ای که با انتظارات اجتماعی هم‌نوا گردند (مالاستت، کولور، 1986). شواهد نشان می‌دهد که در فرهنگ ما پسرها یاد می‌گیرند که هیجان‌های خود را مهار کنند و برعکس دختران مجاز به ابراز هیجان هستند. این روش برای پنهان کردن احساسات فشار زیادی را متوجه پسران می‌کند و ارتباط بین دو جنس را نیز به دلیل ناتوانی پسران در بیان احساسات با دشواری مواجه می‌سازد (کیسی، 1993).

کمال‌گرایی به‌عنوان سبک شخصیتی در نظر گرفته می‌شود که در آن افراد برای انجام اعمال بدون نقص تلاش زیادی کرده و معیارهای بالای را برای ارزیابی رفتار خود در نظر می‌گیرند (کال، 1997). کمال‌گرایی به‌عنوان یک پدیده پیچیده ارتباط نزدیکی با عملکرد در روان‌شناختی طبیعی به‌خصوص مشکلات رفتاری و هیجانی دارد (هانلر و جنک، 2005). این مفهوم اغلب نتیجه آسیب‌پذیری افزایش یافته به افسردگی است و ممکن است به‌دنبال حوادث پر استرس زندگی ایجاد شود. این حوادث پر استرس با نیازهای کمال‌گرایانه برای کنترل تداخل پیدا کرده و در تلاش‌ها برای دستیابی به هدف‌های مهم شخصی وقفه ایجاد می‌کند (گراندون، 2001). در این راستا هامچک برای اولین بار کمال‌گرایان سازگار یعنی آن‌هایی که از ترس سخت احساس لذت می‌کنند را از کمال‌گرایان نورویتیک یعنی کسانی که هرگز چنین احساسی از رضایت را در طول تلاش‌شان تجربه نمی‌کنند، متمایز کرد (تورلیندسون، 2006).

اغلب مردم کمال‌گرایی را با موفقیت‌طلبی یا وظیفه‌شناسی اشتباه می‌گیرند. کمال‌گرایی با این نگرش تفاوت دارد کمال‌گرایی یک الگوی ناهنجار از رفتارهاست که می‌تواند منجر به اختلالات زیادی شود. موفقیت‌طلبی و وظیفه‌شناسی در برگیرنده انتظارات ملموس و مناسب است و حسن رضایت و شادکامی را موجب می‌شود. در حالی که کمال‌گرایی مستلزم سطوح نامناسبی از انتظارات و اهداف ملموس (مثل کمال) و فقدان دائمی خوشنودی، صرف‌نظر از عملکرد است. افراد کمال‌گرا خود را ملزم به بی‌نقص بودن می‌کنند. این انتظار ثابت و مداوم یک منبع استرس محسوب می‌شود و به شیوه‌های ناسازگارانه مقابله تأثیر می‌گذارد. کمال‌گرایی خود محور، کمال‌گرایی دیگر محور و کمال‌گرایی توصیف شده از سوی اجتماع انواع کمال‌گرایی را شامل می‌شود. کمال‌گرای خود محور عبارت است از نیاز شخص به کامل بودن. این آن چیزی است که معمولاً به‌هنگام استفاده از اصطلاح کمال‌گرایی متصور می‌شود. در کمال‌گرایی دیگر محور الزام به این است که دیگران (برای مثال همسر، فرزندان، زبردستان و سایر مردم) باید کامل باشند. نهایتاً کمال‌گرایی توجیه شده از سوی اجتماع ادراکی است مبنی بر این که دیگران (والدین، رئیس و سایر افراد) توقع دارند که شخص کامل باشد. به غیر از این سه نوع کمال‌گرایی که نیاز به کامل بودن توجه دارند نوع دیگری از کمال‌گرایی وجود دارد که باید از نگاه دیگران کامل بنظر آید و هر کدام از انواع کمال‌گرایی با انواع متفاوتی از مشکلات ارتباط دارد (هویت، 2009). بسیاری از مردم نمی‌دانند هدف از زندگی چیست و تصویری گنگ و مبهم از "هدف زندگی" دارند و به تبع زندگی هدفمندی را هم سپری نمی‌کنند. همه ما انسانها در زندگی به دنبال راهکارهایی هستیم که کیفیت زندگی خود را بهبود ببخشیم. به عبارتی دیگر نوع انسان همواره علاقمند به کامیابی و سعادت است. برهمگان روشن است که زندگی انسان بدون سلامت جسم و روان میسر نیست. جسم و روان به طور دایم در تعامل با یکدیگر هستند. پس سلامت جسم و روان لازمه زندگی سالم تلقی می‌شود (محمدزاده و خسروی، 1391).

انسان موجودی به شدت نیازمند است همه تلاش‌ها و جنب و جوش‌های او برای ارضای آن نیازهای و کامروا شدن در آن وادی است می‌کوشند تا کامشان برآورده و مقصودشان حاصل شود، ولی ارضای نیازها و برآورده شدن آنها و در نتیجه حصول سازگاری برای همکاران میسر و آسان نیست. خویشتن اجتماعی فرد محصول گرایش‌های اشخاصی است که در اطراف او برای وی معنایی دارند همان گونه که میدان داشته فرد تجربه خویشتن را به‌طور غیرمستقیم از نقطه نظرات خاص سایر اعضای همان گروه یا از نقطه نظر تعمیم یافته گروه اجتماعی که به آن تعلق دارد کسب می‌کند. در این جا آنچه مطرح است فرآیندی است که رفتار شخص را نسبت به بعضی از افراد جهت می‌دهد و شخص از آن‌ها چارچوب‌های مرجع برای رفتار خود گرایش‌های خود و یا احساسات شخصی خود می‌سازد (مورتون دوچ، 1374). هویت اجتماعی فرد به‌وسیله گروهی که به آن تعلق دارد تعیین می‌شود و این هویت تابعی از ویژگی‌های فرهنگی می‌باشد (آلمان، 2005). هنگامی که فرد هویت اجتماعی دارد که هنجارهای گروه بر او اثرگذار باشد و این بهترین شیوه کنترل حجم وسیعی از افراد است که به وسیله یکدیگر شناخته می‌شوند در غیر این صورت احساس بی‌هویتی تنهایی و یا انزوای اجتماعی به فرد دست خواهد داد. زیرا عوامل ناکام کننده دامنه گسترده‌ای دارند در مجموع می‌توان گفت که پاسخ ناکامی پرخاشگری است. پرخاشگری یعنی رفتار دشمنانه و تند به هنگام عدم سازگاری با موقعیت. این رفتار در زندگی روزمره با ناکامی ارتباط بسیار نزدیک دارد. تصویر روشنی از رابطه میان ناکامی و پرخاشگری را از آزمایش معروف بارکر (1941)، دمو (1941) و لوین (1941)، ارونسون، ترجمه شکرکن (1366) نمایان می‌شود این روانشناسان کودکان خردسال را با نشان دادن اطافی پر از اسباب بازی‌های جالب و اجازه ندادن بازی به آن‌ها ناکام کردند.

منابع

- برنشتاین، فیلیپ اچ، و برنشتاین، ماری تی. (2001). زناشویی درمانی از دیدگاه رفتاری ارتباطی. ترجمه حسن پورعابدی نائینی. تهران: رشد. (1380).
- پروچاسکا، جی، او، نورکراس، جی، سی (1381)، نظریه‌های روان درمانی (ترجمه سید محمدی)، تهران: انتشارات رشد تیماجچی، ف. (1377). علل و عوامل طلاق در تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.
- سلیمانیان راد، ع.ا. (1372). بررسی تفکرات غیر منطقی بر رضایتمندی زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه تربیت معلم.
- صالحی، اعظم، ایران باغبان، فاطمه بهرامی و سیداحمد احمدی. (1391). تأثیر دو روش آموزش تنظیم هیجان مبتنی بر مدل فرایند گراس و رفتار درمانی دیالکتیک، بر علائم مشکلات هیجانی. مجله تحقیقات علوم پزشکی زاهدان. 14(2): 49-55.
- صالحی، اعظم، ایران باغبان، فاطمه بهرامی و سیداحمد احمدی. (1391). تأثیر دو روش آموزش تنظیم هیجان مبتنی بر مدل فرایند گراس و رفتار درمانی دیالکتیک، بر علائم مشکلات هیجانی. مجله تحقیقات علوم پزشکی زاهدان. 14(2): 49-55.
- عباسی روح الله و کاظم رسول زاده طباطبایی. 1388. رضایت زناشویی و تفاوت‌های فردی: نقش عوامل شخصیتی. مجله علوم رفتاری. 3(3): 237-242.
- گود، ویلیام، جی. (1973). خانواده و جامعه. ترجمه ویدا ناصحی (1352). تهران: بنگاه نشر.
- گود، ویلیام، جی. (1973). خانواده و جامعه. ترجمه ویدا ناصحی (1352). تهران: بنگاه نشر.
- ملا ست. (1989). سنجش و درمان مشکلات دوران کودکی - ترجمه مهرداد فیروز بخت، نشر دایره - 1384
- مرتون - روبرت م. کرواس (1374) نظریه‌های روان‌شناختی اجتماعی، ترجمه مرتضی متبی، تهران - دانشگاه تهران
- مرتون - روبرت م. کرواس (1374) نظریه‌های روان‌شناختی اجتماعی، ترجمه مرتضی متبی، تهران - دانشگاه تهران
- مظلومی، س. (1386). تأثیر برنامه غنی سازی ازدواج بر افزایش صمیمیت زوج‌های بدون مشکل. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
- مورتون دوچ، روبرت م. کرواس. (1374). نظریه‌های روان‌شناختی اجتماعی، ترجمه مرتضی کتبی: تهران - دانشگاه تهران

Abbasy, M., Dehghany, M., Mazahery, M., Ansarinejad, F., Fadaie, Z., Nikparvar F, et al. (2010). Survey of marital satisfaction variations and its dimensions in family life span. Fam Res, 21: 22-6.

Berg, I. K. (1994). A wolf in disguise is not a grandmother. Journal of Systemic Therapies. 13: 13-14.

- Blatt, S. J. (1995) The destructiveness of perfectionism: implications for the treatment of depression. American Psych
- Ghadiri M, Janbozorgi M. Study of the relationship between the purpose of life and demographic factors (on Islam). Journal of Psychology and Religion 2010;2(2):56-131.
- Burns, D. D. (1980). The perfectionist's script for selfdefeat. Psychology Today, 14, 34-52.
- Call, VOR. A.,S.B. (1997). Religious influence on marital stability journal for the scientific study of religioh, 36,382-392.
- Hamachek , D.E.(1978) psychodynamics of normal and neurotic perfectionism psychology , 15,27-33
- Hewitt .P.(2009) perfectionisa .canadian psychological Association by , aniversity of brit – ishcolombiaShaye A. Infidelity in dating relationships: Do big five personality traits and gender influence infidelity?. Cincinnati: Proquest; 2010; 7-69.
- Hewitt .P.(2009) perfectionisa .canadian psychological Association by , aniversity of brit – ishcolombia
- HunlerP.S. & Genc, O Z, T, I. (2005). The effect of religiousness on marital satisfaction: testing the mediator role of marital problem solving between religiousness and marital satisfaction .contemporary female the; 27(1). 123-136
- Terry –short , L.A.,owens ,R .G.,Slade ,P.D.f Dewey ,M.E.(1995) positive perfectionism personality and individual differences , 13,663-668
- Thorlindsson T., Bermbuvg JG, peer groups and substance use:examining the direct and the direct and interactive effect of leisure activity adolescence:44(162): 321-3902006

Surf and download all data from SID.ir: www.SID.ir

Translate via STRS.ir: www.STRS.ir

Follow our scientific posts via our Blog: www.sid.ir/blog

Use our educational service (Courses, Workshops, Videos and etc.) via Workshop: www.sid.ir/workshop